

Protestantse Kerk

Beleidsplan 2017 tot en met 2020 van de Algemene Kerkenraad Protestantse Gemeente Krimpen aan den IJssel

'Zicht op overmorgen'

In de vergadering van de Algemene Kerkenraad d.d. 21 juni 2017 vastgestelde versie

1. Inleiding

1.1. Plaatselijke regeling

De Algemene Kerkenraad heeft op 18 september 2013, overeenkomstig de Plaatselijke regeling (artikel 2.9.2. (C)) een beleidsplan vastgesteld voor de periode 2013 tot en met 2016: 'Zicht op morgen' 'Met elkaar en anderen delen wat ons beweegt aan geloof, hoop en liefde.' Met het onderhavige document wordt invulling gegeven aan de opdracht om voor de daaropvolgende termijn het beleid te bepalen.

1.2. Voorgeschiedenis

Na de vaststelling van het beleidsplan 'Zicht op morgen' in 2013 heeft de Algemene Kerkenraad een aantal stappen gezet met het doel om het beleid om te zetten in concrete doelstellingen. Er volgde een opdracht aan de gemeenteadviseurs Mw. Plonie Robbers en Gerrit Oosterwijk om besluitvorming over de structuur voor te bereiden. De rapporten die zij begin 2014 uitbrachten werden voor kennisgeving aangenomen.

In vervolg daarop formuleerde een commissie onder voorzitterschap van Kees Hoogendijk (de Commissie Ad Hoc genoemd) op 11 juni 2014 het rapport 'Naar een levensvatbare gemeente PKN (een nieuw perspectief)'. Daarin werden twee volgtijdelijke scenario's (Intensiveren en versterken, respectievelijk Bouwen aan een nieuw perspectief) uitgewerkt aan de hand van concrete kengetallen. De Algemene Kerkenraad nam deze voorstellen over.

In de tweede helft van 2014 bleek dat het intensiveren en versterken ontoereikende concrete resultaten had opgeleverd om met de bestaande vier wijken en kerkgebouwen verder te kunnen. In 2015 werd Henk Leertouwer gevraagd om, als procesbegeleider, samen met vier leden uit de verschillende wijkgemeenten, op basis van het rapport van de Commissie Ad Hoc, een plan uit te werken. Dit plan werd, in de vorm van een eindrapportage, uitgebracht op 25 augustus 2015 en dit leidde tot het besluit van de Algemene Kerkenraad d.d. 16 september 2015.

Dit besluit was (voor zo ver hier van belang):

1. Akkoord te gaan met de inhoud van het eindrapport van de commissie Leertouwer, met uitzondering van de aanbeveling tot het instellen van een werkgroep voor het verkennen van de mogelijkheden om te komen tot een zekere hergroepering;
2. Voor de periode tot 2024 een fasering vast te leggen;
3. Een visie uit te werken.

Het moderamen nam op zich om de rol van de onder 1 voorgestelde werkgroep op zich te nemen. Met het onderhavige beleidsplan wordt de toezegging om een visie uit te werken ingelost.

Aan het nu voorliggende beleidsplan gingen een eerste en tweede concept vooraf. Het eerste concept bevatte

- een vergezicht als toetsingskader;
- een drietal scenario's betreffende het samen gaan van wijkgemeenten in gebouwen;
- een reeks aan beleidsvoornemens van meer praktische aard.

De reacties op het eerste concept hadden in overwegende mate betrekking op de drie scenario's. Naar aanleiding van die reacties is in het tweede concept een aangepast plan gepresenteerd. Het tweede concept behelsde niet louter de verwerking van reacties op het eerste concept. In de periode van bespreking van het eerste concept heeft zich ook een aantal ontwikkelingen voorgedaan, waaronder een verslechtering van de financiële situatie en een voortgaande terugloop van aantallen lidmaten, een terugloop die bovendien sneller gaat dan eerdere prognoses aangaven. Het tweede concept speelde ook daarop in.

Aldus is dit definitieve plan een integrale nieuwe versie van het beleidsplan geworden. Benadrukt moet worden dat er een paradox is: het gaat in dit stuk over structuren, getallen, bezuinigingen en andere soms ingrijpende maatregelen. Deze zijn er op gericht de verkondiging van Gods woord in Krimpen aan den IJssel veilig te stellen, terwijl het Evangelie in dit stuk niet ruim aan de orde komt. Het doel is evenwel duidelijk: komen tot een stabiele kerk waarin kerkdiensten, vieringen en andere activiteiten in Zijn naam plaatsvinden. De eenheid van de kerk in veelkleurigheid is ook in Krimpen een belangrijke waarde en zal ook in dit beleidsplan tot uitdrukking komen. We zijn als gemeente één in wat ons beweegt, maar geven hier op verschillende manieren uiting aan.

1.3. Positie HWBA

De feitelijke positie van de HWBA is op dit moment als volgt.

Omdat de HWBA vanwege de aard van een wijkgemeente van bijzondere aard conform de kerkorde een zelfstandige positie heeft qua middelen en enkele kernen van beleid, blijft ze buiten de beleidsvoornemens van dit rapport die betrekking hebben op de stappen die genomen moeten worden in de herschikking van de structuur van onze kerk in ons dorp. Vanwege haar betrokkenheid als fusiepartner in de Algemene Kerkenraad wordt ze overal in gekend en onderschrijft ze zo mogelijk de uitkomsten. Samenwerking wordt vooral gezocht door informatie-uitwisseling en in voordelen bij facilitaire zaken.

De fusie-afspraken dat, hetzij de HWBA, hetzij de andere fusiepartners, in de vergaderingen van de Algemene Kerkenraad wederkerig afzien van deelname aan stemming als het gaat over zakelijke aangelegenheden van de ander, blijft van kracht.

Uiteraard blijft de HWBA voluit deelnemer op deelgebieden waar sprake is van overeengekomen gezamenlijke verantwoordelijkheden in het verband van de Algemene Kerkenraad.

De voorafgaande weergave van de bestaande situatie vraagt om activiteiten die gericht zijn op intensivering van de samenwerking en daartoe zullen initiatieven worden ontplooid.

De moderamina van de kerkenraad van de HWBA en van de Algemene Kerkenraad zullen in de komende periode verkennen welke mogelijkheden daartoe bestaan. De vorm waarin dit het beste kan plaatsvinden en de agenda daarbij zullen, in samenspraak met de HWBA, nader worden bepaald. Intussen zal de wederzijds als positief ervaren samenwerking in het Algemeen College van Diakenen en bij de ambtsdragersdagen worden voorgezet.

1.4. Planperiode 2017 tot en met 2020

Het plan betreft de in die periode te nemen maatregelen met een 'vergezicht' om naar toe te werken: het Zicht op overmorgen. Dit 'vergezicht' (zie paragraaf 3.2) heeft als doel om te dienen als een gemeenschappelijk toetsingskader bij de te nemen maatregelen, dat wil zeggen dat, als er besluiten

worden genomen, nagegaan wordt of deze passen in het 'vergezicht'. Er is geen jaartal van toepassing op het realiseren van het 'vergezicht'.

De uiterste termijnen die in het rapport van de Commissie Leertouwer zijn vermeld, blijven onverminderd van kracht voor de in dat rapport vermelde maatregelen, met dien verstande dat ten aanzien van de maatregelen betreffende de kerkgebouwen een versnelling zal plaatsvinden ten opzichte van de termijnen van dat rapport. Was in het rapport Leertouwer aangegeven dat uiterlijk met ingang van 2024 twee kerkgebouwen afgestoten zouden moeten zijn (waarvan één in 2018), nu gaat het om het eerder afstoten van een tweede kerkgebouw dan eerder bepaald was.

Het *early warning* systeem, dat door het College van Kerkrentmeesters is ontwikkeld, bewaakt de uiterste (financiële) grenzen van effectuering en heeft de noodzaak tot eerdere realisatie zichtbaar gemaakt.

Bij de prognoses over aantallen lidmaten is tot dusverre gebruik gemaakt van informatie die gebaseerd is op demografische ontwikkelingen. Deze houden geen rekening met de mogelijke effecten van het afstoten van kerkgebouwen en/of structuuraanpassingen. Weliswaar leveren de noodzakelijke stappen structurele bezuinigingen op, maar niet uit te sluiten is dat er ook negatieve gevolgen zijn. Mogelijk haken lidmaten als gevolg van veranderingen af en mogelijk heeft dat ook consequenties voor de financiën.

Hoe eerder bezuinigingsmaatregelen worden genomen, hoe eerder de rode begrotingscijfers verdwijnen en hoe eerder er een stabiele situatie zal zijn.

2. Evaluatie Zicht op morgen

In het beleidsplan 'Zicht op morgen' over de periode 2013 tot en met 2016 is de volgende passage opgenomen:

'Met dit document geven we de richting aan die we als Protestantse Gemeente de komende jaren willen gaan. Met realisme en bevologenheid. We keren terug naar waar het ons om begonnen is: met elkaar en met anderen delen wat ons beweegt aan geloof, hoop en liefde. Vanuit de Bijbelse opdracht en ons gezamenlijke verlangen om te laten zien wat ons beweegt, zetten we de stap om meer samen op te trekken in de komende jaren. Om elkaar te inspireren en te verrassen. Om samen te groeien in geloof, hoop en liefde en om samen naar buiten te kunnen treden. Vanuit onze visie zullen we de lijnen doortrekken naar concrete voornemens.'

In 2016 kan worden vastgesteld dat aan de belangrijkste doelstelling, het delen wat ons beweegt aan geloof, hoop en liefde, gewerkt is en dat de verkonding van Gods woord ook in deze periode voortgang heeft kunnen hebben. Op onderdelen zijn er concrete resultaten geboekt:

- Er is een nieuwe wijkindeling van de verschillende wijken gekomen, waardoor er niet langer gereformeerde of hervormde wijken bestaan. Intussen is er een discussie ontstaan over de vraag of bij de besluitvormingsprocedure al dan niet de juiste weg is bewandeld (zie ook paragraaf 14).
- De Actie Kerkbalans is geharmoniseerd en er is een, naar verwachting slechts tijdelijke, stijging van de baten geweest.
- De diaconale bijdragen zijn voor middel van een gerichte actie verhoogd.
- Avonddiensten zijn samen gegaan.

Anders is het met de situatie ten aanzien van de structuur van de wijken en van de kerkgebouwen. Tijdens de bespreking van de concepten van het beleidsplan over de periode 2013 tot en met 2016 werd uitgegaan van de noodzaak om het Rankgebouw af te stoten in verband met de ontwikkeling van de centrumfunctie door de burgerlijke gemeente. Gaandeweg werd duidelijk dat daar op korte termijn geen sprake van zou zijn. Het beleid is vervolgens aan deze situatie aangepast.

Intussen zijn er op dit punt wéér nieuwe ontwikkelingen. De gemeente is wederom begonnen met planvorming in dit gebied.

De zinsnede uit het beleidsplan

'We schatten het als realistisch in dat één of meerdere kerkgebouwen op termijn gesloten wordt. Dit betekent dat op termijn er twee vierplekken per kerkgebouw kunnen zijn, of dat er twee gemeenten samengevoegd zijn tot één wijkgemeente in één kerkgebouw. Voor het huidige beleid m.b.t. de kerkgebouwen moet dit verder doordacht worden'

heeft geen keuze opgeleverd die voor rust en duidelijkheid voor een langere periode heeft gezorgd. Er was weliswaar consensus dát ten minste één kerkgebouw afgestoten dient te worden en dat er, eventueel, herstructurering van wijkgemeenten moet plaatsvinden. De vraag welk(e) kerkgebouw(en) dit zou betreffen, bleef tot dusverre onbeantwoord.

In de situatie die er inmiddels is ontstaan, zijn er ontvullende cijfers:

In 2000 waren er 4557 gemeenteleden met vier kerkgebouwen. In 2017 zijn er 3036 lidmaten (ongeveer twee derde) met nog steeds vier kerkgebouwen. Prognoses voor komende periode op basis van demografische gegevens wijzen op verdergaande daling.

De ramingen van Oosterwijk uit 2014 kwamen uit op 3165 lidmaten in 2017; feitelijk zijn er in 2017 3036 lidmaten.

In deze situatie zijn er zorgen over toereikende aantallen vrijwilligers.

De financiële situatie is gecompliceerd:

- Ramingen van Gerrit Oosterwijk in 2014 vertoonden (bij ongewijzigd beleid) een oplopend tekort naar € 320.000 p/j in 2024.
- De positieve resultaten in 2014 en 2015 zijn reden om dankbaar te zijn, maar deze zijn vooral ontstaan vanwege de predikantsvacatures in twee wijken en daarom niet structureel.
- Verwacht wordt dat er zich vanaf 2017, bij ongewijzigd beleid, wederom tekorten gaan voordoen. De uitkomst van het *Early Warning* Systeem voor 2016 vertoonde voor dat jaar een financieel tekort, gevolgd door een klein overschot in de Begroting 2016. Hoewel de financiële uitkomst in de jaarrekening van 2016, als gevolg van vacatureperioden, mogelijk meevalt, is dit geen structureel gegeven. Sterker: in het *Early Warning* Systeem van april 2016 werd nog uitgegaan van een tekort van € 39.087 in 2017; de vastgestelde begroting voor 2017 vertoont inmiddels een tekort van € 60.800 (met nog steeds een predikantsvacature).

Vanaf 2014 zijn de vrijwillige bijdragen gestegen, maar in 2016 is er weer een daling (van 4,5% t.o.v. 2015); in 2017 is er gelukkig weer een (kleine) stijging. De opbrengsten die op 31 maart 2017 bekend zijn, rechtvaardigen niet de verwachting dat er de komende periode sprake zal zijn van een substantiële stijging.

Overzicht februari 2017						
	Jaarrekening		Early warning		Begroting	
	Vrijw. Bijdr.	Resultaat	Vrijw. Bijdr.	Resultaat	Vrijw. Bijdr.	Resultaat
2012	€ 383.793	€ -37.742				
2013	€ 391.197	€ -37.479				
2014	€ 424.844	€ 45.714				
2015	€ 430.590	€ 35.624				
2016			€ 410.000	€ -9.300	€ 425.000	€ 7.000
2017			€ 397.700	€ -39.087	€ 395.000	€ -60.800
2018			€ 385.769	€ -31.268		

	Toezeggingen vrijwillige bijdragen per eind februari					
2014	€ 409.419					
2015	€ 417.906					
2016	€ 399.534					
2017	€ 408.714	(N.B. 31 maart)				

	Lidmaten					
	Oosterwijk	Tellingen CvK				
2012	3470	3470				
2013	3422	3422				
2014	3362	3362				
2015	3295	3281				
2016	3228	3126				
2017	3165	3036				
2018	3100					
2024	2747					

N.B. Zoals in paragraaf 1.4. al werd aangegeven, zijn er tot dusverre ten aanzien van de prognoses van lidmaten demografische ramingen gehanteerd; er is geen rekening gehouden met mogelijk lidmaten- en/of middelenverlies als gevolg van (onvermijdelijke) structuuraanpassingen.

Onder deze omstandigheden zijn de stappen die er tot dusverre op het gebied van de structuur en/of de kerkgebouwen zijn gezet, te laat en te beperkt geweest.

'We staan voor de deur van ingrijpende veranderingen binnen onze gemeente.

*Veranderingen die pijn en moeite en opoffering zullen kosten. Maar die ook nieuwe kansen en mogelijkheden kunnen bieden. We hopen en bidden dat we met elkaar de kracht en slagvaardigheid krijgen om elkaar te vinden in een vitale kerk in een veranderende structuur. In het vertrouwen dat het uiteindelijk Christus is die zijn kerk stuurt en leidt.'*¹

Een dergelijke ingrijpende aanpak ligt niet alleen in het verlengde van de besluiten van de afgelopen periode, maar is ook te verkiezen boven het steeds vooruitschuiven van een reorganisatie en het steeds beetje bij beetje moeten inkrimpen in Krimpens.

Er zijn ten behoeve van een evaluatie meer aandachtspunten. Dit betreft de aangelegenheden die in het beleidsplan 2013 tot en met 2016 (in tabelvorm) aan de orde kwamen in hoofdstuk 4 van dat plan. Het zijn aangelegenheden die vooral de dagelijkse gang van zaken betreffen. Een jaarlijkse evaluatie is er niet geweest. Een reden te meer om deze zaken ook in het onderhavige plan aandacht te geven. Dit gebeurt niet meer in tabelvorm, maar in de desbetreffende paragrafen van dit stuk. Waar dit aan de orde is, zijn daar opmerkingen van evaluatieve aard opgenomen, alsmede voorstellen tot verbetering.

Ten aanzien van de tekst van de Plaatselijke regeling is gekozen voor een evaluatie-/verbeterprocedure betreffende de onderwerpen die daarin geregeld zijn (zie paragraaf 12.1). Daarbij komt ook de wijze waarop met de Plaatselijke regeling wordt omgegaan aan de orde. Deze evaluatieprocedure is inmiddels in gang gezet.

De vaste beleidscyclus van een beleidsplan voor een periode van vier jaar wordt aangevuld met een tussentijdse evaluatie en, waar nodig, bijstelling van de voornemens. Het effectueren daarvan levert voor de komende periode op dat iedere twee jaar systematisch wordt nagegaan welke aandachtspunten er zijn.

3. Visie

3.1. (In aansluiting op) PKN-landelijk

'Waar een Woord is, is een weg. Er is een levend Woord, en daarom is er een weg. Ooit voegde dat levende Woord zich bij twee leerlingen die dachten dat ze op een doodlopende weg liepen. Ineens waren het er drie die daar liepen, de twee en een vreemdeling, die

¹ Aldus Arie Ros in het Krimpens Kerkblad d.d. 24 juni 2016.

gaandeweg steeds vertrouwder werd. Harten begonnen te branden en op de avond van die dag brak Hij het brood met hen. Toen Hij uit hun ogen verdween, wisten ze het: het is de Jezus, de opgestane Heer. Dat maakte alles anders.'

Back to basics

Diezelfde Heer loopt met ons mee. Dat doet wat met je. Dat geeft hoop. Dat motiveert om de schoenen aan te trekken en op weg te gaan. Net als in de landelijke kerk merken we de noodzaak *back to basics* te gaan. Want zomaar het kerkelijk 'bedrijf' voortzetten, is niet goed. Het gaat erom de kerk steeds opnieuw te ontdekken. Als iets waar je blij van wordt en waar je graag anderen voor uitnodigt.

Er was een tijd dat de kerk vanzelf leek te bestaan. Die tijd lijkt in ons land voorbij. Op verschillende plaatsen kraakt het kerkelijk leven. Vraag je kerkmensen waar de kerk voor dient, dan blijft het soms stil. Het is ook lastig in een gesecculariseerde omgeving uit te leggen wat je gelooft, terwijl de manier waarop mensen geloven divers is geworden. Ook in onze Protestantse Gemeente merken we de veranderingen in de wereld om ons heen en bij onszelf. We geloven op verschillende manieren: vanuit de vanzelfsprekende rijkdom van het evangelie die je door kunt geven aan de volgende generatie, tot aan geloven met vele open vragen. Wij willen allen het evangelie laten klinken in deze tijd, zodat het waardevol is voor onszelf en voor anderen.

Als Protestantse Gemeente merken we dat ledenaantallen en kerkbezoek teruglopen en er een daling aan inkomsten is. Het kost meer moeite om nieuwe ambtsdragers te vinden, al geldt dat in de ene wijk sterker dan de andere. Toch zijn we niet somber. We zien dat de wijkgemeenten op vele vlakken bloeien en dat de samenwerking binnen de Protestantse Gemeente groeit. *Back to basics* betekent dat het evangelie, het goede nieuws weer oplicht en zo klinkt dat het weer harten warm maakt en levens raakt. Vrede zij u. Wat is er dieper en ontroender.

Bij het *back to basics* hoort dat je eerlijk en kritisch naar de organisatie van onze kerk kijkt. De hoofdvraag is: hoe kan onze tred lichter worden? Teveel in ons huidige kerk-zijn is gebaseerd op het verleden, op een bestuurs- en vergadercultuur die is ingesleten. Het zal lichter moeten, ook al omdat we het met minder mensen en middelen moeten doen. Sleutelbegrippen zijn: eenvoud, bundelen van krachten en vernieuwende missionaire initiatieven. En om zo energie vrij te maken voor de kern van kerk-zijn: laten zien wat je beweegt. De evaluatie-/verbeterprocedure van de Plaatselijke regeling (zie paragraaf 12.2) moet deze uitgangspunten vertalen in concrete maatregelen.

3.2. Krimpenbreed 'vergezicht'

Als de ingrijpende veranderingen in gang worden gezet, is het goed om te redeneren vanuit een (reëel) perspectief waar naar toe wordt gewerkt. Dat begint bij het schetsen van een beeld voor de toekomst. Het is mogelijk om de hierna volgende passage in de gesprekken over het concept-beleidsplan verder te verrijken.

De opzet van het 'vergezicht' is als volgt:

In de verder geïndividualiseerde, gedigitaliseerde en vergrijsde samenleving is er in Krimpen aan den IJssel een bloeiende PKN-gemeenschap die laat zien wat een levenskracht het geeft om met de opgestane Heer op te trekken. Er zijn twee of drie wijkgemeenten met twee kerkgebouwen. Deze zijn goed geoutilleerd. Elk een 'landmark' in het dorp. Deze kerkgebouwen zijn de IJsseldijkerk en de Ark.

De wijkgemeenten beschikken over de daarbij behorende predikantsformatie. De wijken hebben elk eigen accenten, zodat er sprake is van veelkleurigheid, en werken intensief samen met elkaar om bovenwijkse activiteiten goed te laten verlopen. Het aantal vrijwilligers is in overeenstemming met de te verrichten taken. Er is ruimte voor uiteenlopende vormen van discipelschap en geloofsbeleving. Van de financiële ruimte die is ontstaan door het snel

nemen van ingrijpende besluiten is verstandig gebruik gemaakt. Daarmee is geïnvesteerd in de kerkgebouwen en in nieuwe missionaire initiatieven die op verschillende plekken in het dorp tot leven zijn gekomen.

Het begrip 'vergezicht' klinkt vrijblijvend. Zo is het evenwel niet bedoeld. 'Zicht op overmorgen' dient te functioneren als een toetsingskader voor de te nemen (deel-)beslissingen in de komende periode. Aan dit 'vergezicht' naar de (verre?) toekomst wordt geen realisatiedatum verbonden. Het besluit van de Algemene Kerkenraad d.d. 16 september 2015 dat er in 2024 maximaal drie wijkgemeenten zijn, blijft van kracht.

3.3. Eigenheid en samenwerking

Back tot basics betekent een organisatie die helpt om het leven en geloof in de Protestantse Gemeente te bevorderen. Het betekent verder kijken dan de bestaande situatie. In de wijken gebeurt het; dat wil niet zeggen dat dit de huidige wijken zijn: zie het besluit van de Algemene Kerkenraad naar aanleiding van het rapport van de commissie Leertouwer.

Het betekent rekening houden met verbondenheid tussen mensen zoals die de laatste tientallen jaren gegroeid is, bijvoorbeeld in het pastoraat en tegelijk ruimte maken voor samenwerking in een eenvoudiger organisatie. Beleid louter bezien vanuit het belang van elk van de eigen wijken is niet meer reëel.

Het gaat om de verbondenheid in Christus; het gaat om de Protestantse Gemeente Krimpenbreed.

3.4. Duurzaamheid

In het maatschappelijk bestel worden de vragen over het omgaan met de aarde steeds urgenter. Als kerk in deze tijd willen we vanuit het geloof in de Schepper deze vragen ook onder ogen zien en in de komende beleidsperiode duurzaamheid als thema aan de orde stellen en de mogelijkheid verkennen om een 'groene kerk' te worden, vgl. www.groenekerken.nl.

4. Randvoorwaarde

Als randvoorwaarde voor dit beleidsplan geldt dat ten minste de eerder genomen besluiten van de Algemene Kerkenraad in acht genomen worden (zie paragraaf 1.2.). Een aanscherping daarvan wordt op enkele onderdelen ook voorgestaan. Dit wordt in het navolgende deel van het beleidsplan verwoord.

Bij de verdere besluitvorming en effectuering gelden uiteraard de formele kaders, waaronder de Kerkorde. De bestaande Plaatselijke regeling blijft van kracht tot het moment waarop er besluiten genomen zijn over aanpassing daarvan.

5. Structuur

5.1. Context

Vastgelegd is dat in 2017 besloten wordt dat er een kerkgebouw wordt afgestoten in 2018 (of eerder als zich een goede mogelijkheid voor doet). Wélk kerkgebouw is evenwel nog niet bepaald.

Financiële argumenten geven geen eenduidig beeld ten aanzien van de te maken keuze:

- Netto kosten van de kerkgebouwen op jaarbasis lopen niet erg uiteen.
- Baten uit verhuur zijn niet structureel en onzeker.
- Grootste financieel voordeel is te verwachten van vermindering van exploitatiekosten.
- (Eenmalige) opbrengst van gebouwen en grond is onzeker; en is mogelijk beperkt.
- Er is mogelijk meerwaarde Rankgebouw door aanpassing bestemming van de grond die benodigd is voor het ontwikkelen van de plannen in het centrumgebied door de (burgerlijke) gemeente. De omvang van de eventuele meerwaarde is echter onduidelijk en de termijn is onzeker.

Andere argumenten bij keuzes:

- Spreiding gebouwen in Krimpen.
- Voorbije en verwachte levensduur.
- Staat van onderhoud.
- Prominente ligging/monumentenstatus.
- Gevoelswaarde.
- Mogelijkheden voor gemeenschappelijk gebruik van kerkgebouwen met derden kunnen verschillend gewogen worden.

Oosterwijk vermeldt in zijn rapportage het volgende over de gebouwen (paragraaf 13.1 van zijn rapport):

'De huidige situatie met vier gebouwen is op grond van de meerjarenprognose in de toekomst niet meer mogelijk. Daarnaast laat ook de ledenprognose zien dat de gemeente met vier gebouwen een te ruime jas heeft. Op termijn zullen minimaal twee gebouwen verkocht moeten worden.'

De Commissie Leertouwer trekt o.a. de volgende slotconclusie:

'Om bezuinigingen op de formatietaakomvang te beperken is het verstandig met ingang van 2018 een kerkgebouw te hebben afgestoten en uiterlijk met ingang van 2024 een tweede kerkgebouw; wanneer een keuze moet worden gemaakt verdient het voorkeur de IJsseldijkkerk en De Ark als kerkgebouwen te behouden.'

De Algemene Kerkenraad heeft deze conclusie overgenomen, maar onderkent op grond van de inmiddels ontstane situatie dat er versnelling bij het afstoten van kerkgebouwen noodzakelijk is. Na vaststelling van dit beleidsplan wordt, met in achtneming van de uit de Kerkorde voortvloeiende besluitvorming, overgaan tot concretisering van de besluitvorming betreffende het afstoten van gebouwen.

5.2. Hoe verder?

Er hebben zich ten opzichte van het moment waarop het eerste concept-beleidsplan (met de daarin opgenomen 3 scenario's) werd opgesteld betekenisvolle nieuwe omstandigheden voorgedaan:

- De reacties van de wijkgemeenten en colleges op de drie geschetste scenario's zijn bekend. Deze zijn ten aanzien van de scenario's uiteenlopend. Welke van de scenario's ook wordt gekozen, dit zal altijd contrair zijn aan de opvatting van ten minste één wijkgemeente.
- Niettegenstaande de verschillen in opvatting wat de gewenste richting is, is er wel een situatie ontstaan, waarin wijkgemeenten elkaar zaken 'gunnen'. Dat is een goede basis om op voort te werken.
- Voor 2017 is een begroting goedgekeurd waarmee voor ruim € 60.000 wordt ingeteerd op het vermogen. Dat is een bedrag dat al hoger is dan het bedrag dat op jaarbasis uitgespaard wordt met het afstoten van twee kerkgebouwen.
- Het signaal dat de burgerlijke gemeente weer initiatieven onderneemt voor het ontwikkelen van plannen in het centrumgebied.

Het beleid van de Algemene Kerkenraad is er op gericht om in de toekomst twee goed uitgeruste kerkgebouwen beschikbaar te hebben. De hiervan afgeleide consequentie is dat er twee gebouwen worden afgestoten. De keuze is in een afweging van tal van argumenten en in overeenstemming met het besluit dat naar aanleiding van het rapport van de Commissie Leertouwer werd genomen, gevallen op het Wingerd- en het Rank-gebouw. Om zo snel mogelijk een stabiele situatie te bereiken wordt in dit plan gekozen voor resolute stappen in 2018/2019. Aan het College van Kerkrentmeesters wordt gevraagd dit voornemen om te zetten in concrete handelingen. Deze zijn er uiteraard op gericht om de opbrengst te optimaliseren. Daartoe behoren stappen richting gemeente, waarbij de bestemmingsplannen van het gebied rond zowel de Wingerd, als de Rank belangrijke bespreekpunten zijn. Toch wordt de mogelijke opbrengst van het afstoten van de kerkgebouwen ondergeschikt gemaakt aan het belang van het snel bereiken van een stabiele situatie. Als gekozen

zou worden voor de hoogst mogelijke opbrengst, spelen bij deerschikking factoren een rol die buiten de beïnvloedingssfeer van de kerk gelegen zijn en dan bestaat het risico dat de beslissingen en het tempo waarin deze worden geëffectueerd, daarvan afhankelijk zouden zijn.

Met een versnelling ten opzichte van de eerder gekozen uitgangspunten komt het (in paragraaf 3.2.) geschetste 'vergezicht' ineens veel sneller nabij.

Belangrijker dan het precieze moment van het verkoopbesluit, alsmede het moment van verlaten van de gebouwen (immers, daar zijn ook anderen bij betrokken en tijdnoed moet niet de onderhandelingspositie onder druk zetten), is de onomkeerbaarheid van die stap.

Onder die omstandigheden moeten tegelijkertijd nadere keuzes worden gemaakt. Die zijn als volgt:

- De IJsseldijkgemeente gaat verder als IJsseldijkgemeente in het IJsseldijkkerkgebouw. De bij deze wijkgemeente behorende predikantsplaats omvat 0,8 weektaak, met een tijdelijke uitbreiding van 0,2 voor een Krimpenbreed project op het gebied van pastorale en missionaire ouderen-activiteiten, op grond van additionele middelen.
De argumentatie voor deze keuze is niet alleen de voorkeur die de IJsseldijkgemeente heeft uitgesproken voor een scenario waarbij deze wijkgemeente zelfstandig verder kan. Ook het ontbreken van voorkeuren van andere wijkgemeenten om een intensief samengaan op te bouwen met de IJsseldijkgemeente, alsmede de aard van het kerkgebouw (rijksmonument), pleiten hiervoor.
- Rank-, Ark- en Wingerdgemeente gaan samen in het Arkgebouw. Het woord samengaan (met of zonder spatie) kan meerdere betekenissen hebben: van het bewonen van een gezamenlijk huis tot fusie/integratie in meerdere varianten. Het is aan de betrokken wijkgemeenten om aan dit woord invulling te geven, wetend dat dit in een gezamenlijk kerkgebouw gaat gebeuren.
- Daarvoor gaan de desbetreffende wijkgemeenten via vertegenwoordigingen met elkaar in (gezamenlijk) overleg. Na vaststelling van dit beleidsplan wordt daartoe een werkgroep ingesteld. De werkgroep krijgt als opdracht om binnen drie maanden een arrangement uit te werken, dat is gericht op het bereiken van een inspirerende nabije omgeving en waarin in elk geval geregeld worden:
 - o de structuur: aantal wijkgemeenten en beheersstructuur (zo mogelijk leidt het overleg over dit onderwerp tot een eerdere effectuering van het besluit van de Algemene Kerkenraad d.d. 16 september 2015 dat er in 2024 maximaal drie wijkgemeenten zijn);
 - o de profilering en de inhoud van de veelkleurigheid van de wijkgemeenten;
 - o wijze van gebruik van het gebouw voor diensten (waaronder in elk geval het aantal ochtenddiensten per zondag) en andere zaken;
 - o de naam;
 - o plan van wensen voor aanpassing van het gebouw;
 - o inventaris;
 - o nieuwe activiteiten;
 - o personele gevolgen.

Dit overleg is niet vrijblijvend. Dit komt tot uitdrukking in de samenstelling van de werkgroep. Deze is committerend van aard. Zitting hebben drie leden uit elk van de desbetreffende wijkkerkenraden. Er is een gezaghebbende, onafhankelijke voorzitter en voor de IJsseldijkgemeente en de HWBA is er, opdat men aangesloten blijft bij de ontwikkelingen, ruimte voor een waarnemerschap met spreekrecht in de werkgroep.

De werkgroep rapporteert aan de Algemene Kerkenraad, die, voordat er definitieve conclusies worden getrokken, de wijkkerkenraden consulteert.

Het niet vrijblijvende karakter van het overleg in de werkgroep komt ook tot uitdrukking in het gegeven dat, als het werkgroepoverleg geen gemeenschappelijke uitkomst oplevert voor de betrokken wijken,

de aangelegenheid weer terug komt bij de Algemene Kerkenraad die, alsdan, gehouden is stappen te zetten.

Zoals eerder is aangegeven, was het noodzakelijk om met het tweede concept-beleidsplan wederom een zorgvuldige besluitvormingsprocedure te volgen. Daarmee was tijd gemoeid. Met het nemen van een meer rigoureuus besluit dan in het eerste concept-beleidsplan was voorzien, wordt het nadelige financiële aspect van de zorgvuldige besluitvorming hopelijk goeddeels 'terug gewonnen'. Was het afstoten van één kerkgebouw al een te zetten onvermijdelijke stap, met de gegevens die nu bekend zijn, is ook het afstoten van het tweede gebouw een concrete stap, die aanmerkelijk eerder aan de orde is dan eerder was voorgenomen.

Het College van Kerkrentmeesters wordt gevraagd een budget te berekenen en advies uit te brengen dat beschikbaar is voor investeringen in het Ark-gebouw en voor nieuwe Krimpenbrede activiteiten en daartoe een voorstel te doen.

Zoals eerder was besloten, zal de voorzitter van het College van Kerkrentmeesters (met inschakeling van wie hij wenst) voorbereidingsstappen zetten inzake het afstoten van een kerkgebouw. Dit mandaat wordt van toepassing op het afstoten van twee kerkgebouwen. De fasering van de verkoopbeslissingen, alsmede van de effectuering daarvan is gericht op 2018/2019.

De bovenvermelde aangelegenheden spelen zich af binnen de kring van de drie betrokken wijkgemeenten. Naar verwachting zal daar de nodige energie mee gemoeid zijn en zo'n proces zuigt energie weg van samenwerking met anderen. Toch is het ook belangrijk aandacht te schenken aan zaken die Krimpenbreed belangrijk zijn:

- het voldoen aan de opdracht om de veelkleurigheid te borgen en zo een gastvrij onderkomen te zijn voor iedereen die God zoekt;
- aanwending van investeringsruimte voor Krimpenbrede innovaties;
- het Krimpenbrede project dat het ministerie van predikanten heeft ontwikkeld op het gebied van pastorale en missionaire ouderen-activiteiten;
- de evaluatie van de plaatselijke regeling;
- de wijkgrenzen en -namen (zie paragraaf 14);
- het voeren van het 'bestuurlijke' gesprek tussen HWBA en Algemene Kerkenraad.

Deze zaken zullen, naast de gebruikelijke zaken van huishoudelijke en praktische aard, een welgevulde AK-agenda opleveren en de uitkomsten daarvan zullen mede bepalend zijn voor de wijkgemeenten.

Hoe pijnlijk en ingrijpend de voorgestelde maatregelen ook gevonden worden, er is een positief perspectief: het 'vergezicht' komt in zicht en een langdurige periode van steeds opnieuw bezuinigingen wordt vermeden.

5.3. Predikantsformatie

De uitgangspunten zoals geformuleerd in het rapport van de commissie Leertouwer worden gehandhaafd. Dat wil zeggen

'Elke wijkgemeente heeft een eigen predikant voor de zondagse viering en (individueel) pastoraat met dien verstande, dat er in 2024 maximaal drie wijkgemeenten zijn en dat de verdeling van de formatietaakomvang van de predikanten afhankelijk is van de resultaten van het gemiddelde van de actie Kerkbalans in 2020, 2021 en 2022 per wijkgemeente. De peildatum daarvoor is januari 2022.'

Als er door natuurlijk verloop van de zittende predikanten vacatureruimte komt, wordt deze ingezet overeenkomstig de in het rapport van de Commissie Ad Hoc vermelde regel:

'Uitgangspunt daarbij dient het kengetal van de landelijke PKN te zijn. Hierin vormen de pastoraatkosten 50% van de begroting. Dit kengetal willen we toepassen op zowel PKN Krimpen als op de vier wijkgemeenten. Eén en ander betekent volgens het rapport van de

heer Gerrit Oosterwijk een vermindering naar 3 tot 2,5 fte. De verdeling van de beschikbare formatie predikantsplaatsen vindt plaats op basis van de inkomsten per wijkgemeente.'

Voorstellen over het arrangement in het Ark-gebouw zullen mogelijk consequenties hebben voor de wijze waarop predikanten worden ingezet. Die gevolgen zullen op merites worden beoordeeld; de werkgroep (par. 5.2.) beraadt zich ook over dit onderwerp.

De Algemene Kerkenraad heeft met dankbaarheid kennis genomen van de additionele middelen die door een stichting beschikbaar worden gesteld voor tijdelijke aanvulling met 0,2 van de 0,8 predikantsplaats van de IJsseldijkgemeente. Deze middelen worden ingebracht in een Krimpenbreed project op het gebied van pastorale en missionaire ouderen-activiteiten. Het project zal ruimer van omvang zijn dan de bedoelde 0,2 weektaak. Dit is een belangrijke ontwikkeling voor deze specifieke doelgroep. De Algemene Kerkenraad heeft inmiddels ingestemd met het van het ministerie van predikanten ontvangen voorstel. Dit voorstel voorziet erin dat er een Centrum voor Levensvragen wordt gestart voor een projectperiode van vier jaar.

In het overleg met bovenbedoelde stichting is gebleken dat er wellicht meer mogelijkheden zijn voor toekenning van additionele middelen. De Algemene Kerkenraad zal hier actief op inspelen. Bij de beoordeling van mogelijkheden in de toekomst zullen dezelfde criteria worden toegepast als bij de aanvaarding van de hiervoor bedoelde 0,2: soliditeit van de schenkende partij, transparantie over de afkomst van de middelen (eventueel bij een door de Algemene Kerkenraad gemachtigde commissie), de middelentoekening verloopt via het reguliere kanaal van het College van Kerkrentmeesters; de schenker kan niet sturen met de desbetreffende middelen.

5.4. Kerkgebouwen

Allereerst wordt feitelijke achtergrondinformatie gepresenteerd door middel van citaten uit eerdere rapportages.

Oosterwijk presenteert de volgende gegevens:

'Op dit moment heeft elke wijkgemeente een eigen gebouw en dus een eigen gezicht. In het kader van de ontwikkelingen zal het duidelijk zijn dat deze situatie niet houdbaar is. Vanuit de meerjarenbegroting komen de volgende cijfers naar voren met betrekking tot de gebouwen (raming 2013):

Kosten exploitatie, klein onderhoud en dotatie onderhoudsfonds

<i>IJsseldijkkerk</i>	<i>€ 35.000,--</i>
<i>Rank</i>	<i>€ 28.000,--</i>
<i>Wingerd</i>	<i>€ 37.000,--</i>
<i>Ark</i>	<i>€ 28.000,--</i>

Verhuuropbrengsten

<i>IJsseldijkkerk</i>	<i>€ 8.430,--</i>
<i>Rank</i>	<i>€ 5.862,--</i>
<i>Wingerd</i>	<i>€ 1.800,--</i>
<i>Ark</i>	<i>€ 20.407,--</i>

De netto lasten van de kerkgebouwen zijn:

<i>IJsseldijkkerk</i>	<i>€ 26.570,--</i>
<i>Rank</i>	<i>€ 22.138,--</i>
<i>Wingerd</i>	<i>€ 35.200,--</i>
<i>Ark</i>	<i>€ 7.593,--</i>

Financieel gezien zou als eerste gebouw De Wingerd in aanmerking komen om verkocht te worden en daarna de IJsseldijkkerk. Omdat de IJsseldijkkerk een rijksmonument is, is afstoten moeilijk. Gebouw de Rank komt vervolgens in aanmerking om verkocht te worden. Het afstoten van de gebouwen De Wingerd en de Rank levert de komende jaren een besparing op van ca. € 68.000,--.'

De (recentere) gegevens uit het rapport Leertouwer wijken daarvan in beperkte mate af:

'Het College van Kerkrentmeesters heeft ten behoeve van de mogelijke verkoop van een kerkgebouw informatie bijeengebracht, die hiervoor van belang is. Voor ons als adviescommissie zijn de volgende vragen van betekenis. Voor de verkoop van welke kerkgebouwen zou belangstelling bestaan en wat zou het opleveren? Daarvoor is contact met het gemeentebestuur gewenst. Hoe ziet een vergelijking van de jaarlijkse onderhoudskosten tussen de verschillende kerkgebouwen eruit? Maar ook de vraag welke kerkgebouwen de voorkeur verdienen om te worden behouden, los van commerciële overwegingen? Dan komen vragen aan de orde als bijv.: welk kerkgebouw biedt het meeste dan wel het minste extra ruimte voor een andere wijkgemeente? En: is de ligging van het kerkgebouw gunstig? Wat de jaarlijkse onderhoudskosten van de verschillende kerkgebouwen aangaat is er recent het volgende beeld:

<i>De Ark</i>	€ 36.084
<i>IJsseldijkkerk</i>	€ 29.824
<i>De Wingerd</i>	€ 29.676
<i>De Rank</i>	€ 20.325

Worden de baten van verhuur er ook bij betrokken – en dat lijkt terecht - dan ontstaat een heel ander beeld:

<i>De Wingerd</i>	€ 27.170
<i>IJsseldijkkerk</i>	€ 20.692
<i>De Rank</i>	€ 15.376
<i>De Ark</i>	€ 7.826'

Het afstoten van twee kerkgebouwen is een vergaande stap die niet lichtvaardig genomen wordt. Er zijn voor velen emotionele verbindingen met 'hun' gebouw waarin, naast de zondagsdiensten, belangrijke gebeurtenissen hebben plaatsvonden. De argumentatie voor deze keuze is hierboven weergegeven.

5.5. Samenwerking

In het Rapport van de Commissie Leertouwer is op pagina 3 en 4 een matrix opgenomen van onderwerpen ter zake waarvan samenwerking plaatsvindt of plaats kan vinden. Deze onderwerpen zijn (met enkele aanvullingen) de volgende.

A = De Ark, R = De Rank, IJ = IJsseldijkkerk, W = De Wingerd.

Nr.	Activiteiten, instellingen, etc.	Aanwezige samenwerking
1	Catechese: Follow Me Next	R
2	Dagcatechese/leerhuizen	Alle
3	Eethuis catechese	A + IJ
4	Jeugdwerk	Alle
5	Jeugdraad	Alle
6	Jongerencafé in 't Vooronder	Alle
7	Kinderclubwerk	- (R)

8	Verenigingen	-
9	Alphacursus	A + R + IJ
10	Wijkbijeenkomsten/ contactpersonen	-
11	Gemeenteavonden	-
12	Ambtsdragersbijeenkomst	Alle
13	Viering 31 oktober	Alle
14	Jeugddiensten	R+A+IJ
15	Ontmoetingsdiensten	- (A)
16	Zangdiensten	- (R) (A)
17	Kindernevendiensten	-
18	Kinderdienst Goede Vrijdag	R + IJ
19	Gezamenlijke avonddiensten	R + IJ + A
20	Sunday Half Hour	- (A)
21	Bijbeldoedagen	Alle
22	Seniorenmiddagen	R + IJ
23	Taakgroep Eredienst	- (A)
24	Vorming en Toerusting	Alle
25	Muziekgroepen	Nee
26	Kerkkoor/Cantorij	R + IJ / W + A
27	Gemeentegroei	Nee
28	Open Kerken	Nee
29	Feest van de Geest	- (W)
30	Bezinning 40-dagentijd	- (R)
31	Centrale Missionaire Commissie	Alle
32	Raad van Kerken	Alle
33	ZWO	Alle
34	Plaatselijk Platform Diaconieën (+ inloophuis)	Alle
35	ACD	Alle
36	College van Kerkrentmeesters	Alle
37	Algemene Kerkenraad	Alle
38	IKOS	Alle
39	Gevangenispastoraat	Alle
40	Lokale Omroep Krimpen uitzendingen	Alle
41	Kerkomroep	Alle
42	Websites	Alle
43	Markten en acties	Nee
44	Verjaardagsfonds	R + IJ / W / A
45	Kerkblad	Alle
46	Kerkelijk bureau	Alle
47	Pastoraat	Nee
48	Ouderenpastoraat	Nee
49	Verzorgingstehuizen	Alle
50	Muziekgroep SHH band	A
51	Open Ark bij Open kerk	A
52	Wijkbijeenkomsten / contactpersonen	A
53	Seniorenochtenden	A

N.B. verschillende kringen en thema-avonden worden niet alleen vanuit de wijkgemeenten georganiseerd, maar ook vanuit de plaatselijke Raad van Kerken

De aanbeveling uit het rapport Leertouwer om meer samenwerking tussen de wijken te bewerkstelligen op het terrein van de catechese, van wijkbijeenkomsten en gemeenteavonden behoeft uitwerking. De Algemene Kerkenraad stelt voor om in de komende periode overleg te doen plaatsvinden tussen de moderamina van de wijkkerkenraden met het verzoek mogelijkheden voor uitbreiding van de bestaande samenwerking te verkennen en, waar mogelijk, te realiseren. De predikanten kunnen bij dit overleg een voortrekkersrol vervullen.

Uiteraard zal het overleg inzake het Ark-arrangement gevolgen kunnen hebben voor de wijze waarop en met wie wordt samengewerkt.

Bij de samenwerking ten aanzien van de avonddiensten is afgesproken dat deze in het najaar van 2016 zal worden geëvalueerd. Deze evaluatie heeft op het afgesproken moment niet kunnen plaatsvinden. Deze is in 2017 alsnog georganiseerd en heeft volgens plan in nauwe samenspraak met de betrokken wijkkerkenraden plaatsvinden.

6. Predikanten

De predikantsvacatures zullen binnenkort vervuld zijn en het is nu mogelijk om bij het kerkenwerk in Krimpen in elke wijkgemeente van hun professionele inbreng gebruik te maken. In aanvulling op hetgeen is beschreven omtrent de predikantsformatie (zie paragraaf 5.3.) wordt benadrukt dat de primaire taak van de predikanten in de desbetreffende wijkgemeente gelegen is.

De predikanten komen regelmatig bijeen in het ministerie van predikanten. Naast onderlinge uitwisseling en zorg voor elkaar vindt hier afstemming van en taakverdeling bij bovenwijkse activiteiten plaats in inhoudelijke en praktische zin. Het predikantenoverleg stimuleert de samenwerking tussen de wijkgemeenten. De Algemene Kerkenraad bevordert waar mogelijk deze goede samenwerking.

7. Vermogensrechtelijke aangelegenheden

Het College van Kerkrentmeesters heeft in de afgelopen periode een belangrijke rol vervuld bij de uitvoering van vermogensrechtelijke aangelegenheden, maar heeft tevens goede stappen gezet bij de signalering van ontwikkelingen. Het *early warning* systeem heeft het mogelijk gemaakt om bij de besluitvorming in de Algemene Kerkenraad gebruik te maken van prognoses.

Op de goede verhoudingen tussen het College en de Algemene Kerkenraad kan worden voortgewerkt.

In de Plaatselijke regeling staat samengevat hoe de vermogensrechtelijke aangelegenheden in de kerkorde staan aangegeven en hoe die vervolgens in de Krimpense situatie zijn vormgegeven, inclusief een aantal procedurestappen in de jaarcyclus ten aanzien van begrotingen, jaarstukken en de vaststelling daarvan.

De rechtspositie van predikanten is geregeld in de kerkorde.

De wijze van aanstellen van gesalarieerde medewerkers (voordrachten, door wie aangesteld, etc.) staat beschreven in de Plaatselijke regeling.

Het verdient aanbeveling om de komende beleidsperiode ook de taken en bevoegdheden van Ledenadministratie en het Kerkelijk Bureau nader te beschrijven tot op het niveau van de Plaatselijke regeling. Daar staat namelijk dat deze periodiek geëvalueerd moeten worden, maar er is niet vastgelegd wat de taken en bevoegdheden nu inhouden. Ook zal worden nagegaan of de huidige wijze waarop in het pastoraat wordt omgegaan met de LRP in de toekomst aangepast moet worden.

8. Vorming en toerusting

Vanuit de verschillende wijkgemeenten worden verschillende kringen en thema-avonden georganiseerd waarin mensen leven en geloof met elkaar kunnen delen. In het gezamenlijke boekje leerhuizen en kringen worden deze breed onder de aandacht gebracht.

Het boekje begint met de leeractiviteiten die door de kerken gezamenlijk worden geïnitieerd.

9. Diaconie

De samenvoeging van de voormalige Gereformeerde en Hervormde diaconieën is in de afgelopen jaren voltooid. Het administratieve systeem (boekhoudprogramma) werkt prima. De financiële verantwoording is professioneel en transparant en behoeft geen wijziging. Er is een centraal systeem waarbij er per wijk een goed inzicht is in inkomsten en uitgaven. Nadeel is de kwetsbaarheid vanwege het beperkt aantal mensen wat met het huidige systeem werkt/kan werken. In de komende periode (twee jaar) zal de HBWA van hetzelfde boekhoudprogramma gebruik gaan maken. Dit betekent, behalve een aanzienlijke kostenbesparing, dat er meer mensen mee gaan werken waardoor het minder kwetsbaar wordt.

Voor de komende jaren staat een aantal onderwerpen op de agenda van het Algemeen College van Diakenen (ACD) om nader uit te werken.

- herbezinning op het bezit van fondsen;
- het oormerken van ontvangen gelden;
- de actie Vrijwillige Diaconale Bijdragen is nu twee jaar gevoerd en bezien moet worden hoe verder wordt gegaan;
- projecten: onderscheid tussen wijkprojecten en projecten die de totale gemeente betreffen;
- reglementering ACD: in de komende periode zal onderzocht worden of er een statutenwijziging doorgevoerd moet worden voor de samenstelling en het stemrecht op de vergadering van de ACD;
- afstemming tussen ACD en Algemene Kerkenraad.

Ten aanzien van activiteiten als Werelddiaconaat, gevangenispastoraat, stille hulp, zijn er geen wijzigingen in het ACD-beleid te verwachten.

10. Doelgroepen

Kinderen- en Jongerenwerk: laten zien wat je beweegt, bundelen van krachten en missionaire initiatieven

Kinderen en jongeren leren in de kerk te ontdekken hoe God met hen meeloopt en leren het evangelie kennen als blijde boodschap ook voor hen. Maar anders dan voor voorgaande generaties zijn kerkelijke activiteiten één van de vele activiteiten waar ze uit kunnen kiezen. Dit vraagt extra inzet.

Vanouds organiseren de wijken verschillende kinder- en jeugdactiviteiten, zowel meer op de inhoud betrokken als meer recreatief. De laatste jaren zoeken kinderen en jongeren elkaar binnen de kerk graag op. Zo zijn er gezamenlijke en wijkgerichte activiteiten.

De Jeugdraad is het coördinerend platform (met als kern de jeugdambtsdragers) van waaruit gezamenlijke activiteiten als gezamenlijke diensten voor jongeren, gezamenlijke catechese, gezellige tieneractiviteiten, of kampwerk vorm krijgen en visies worden gedeeld. Hij probeert signalen van jongeren die belangrijk zijn voor beleid door te geven aan de Algemene Kerkenraad en wijkkerkenraden. Het inhoudelijk jeugdbeleid berust bij de wijkkerkenraden.

Verwezen wordt naar de missionaire activiteiten in paragraaf 11.

De komende tijd wordt onderzocht hoe gezinnen en jongeren meer samen kunnen optrekken binnen onze Protestantse Gemeente door middel van een aantal samensprekingen.

Middengroepen

Wat is een gemeente zonder kleinere groepen? In tal van groepen als gespreksgroepen, reuring en eetgroepen komen gemeenteleden bij elkaar om leven en geloof te delen. Gespreksgroepen uit verschillende wijken ontmoeten elkaar één of wellicht meerdere keren de komende tijd, om het onderlinge netwerk binnen de Protestantse Gemeente te versterken. De komende tijd houden we samensprekingen in kleinere groepen om met elkaar de inkleuring van de samenwerking zoals die in het beleid is afgesproken, te verkennen.

Seniorenwerk

Nu zorgcentra verleden tijd zijn is er meer behoefte aan Inloopochtenden en middagen voor ouderen om leven en geloof te delen. In een gezamenlijke folder worden buitenstaanders uitgenodigd. Eens per jaar wordt er een gezamenlijke activiteit ontwikkeld.

Bezoek aan musea of samen op reis gaan zijn leuke en interessante manieren om elkaar ook over wijkgrenzen heen te ontmoeten.

Het initiatief van het ministerie van predikanten op het gebied van pastorale en missionaire ouderenactiviteiten zal een extra impuls geven.

11. Missionair werk en IKOS

'Laten zien wat ons beweegt met al onze veelkleurigheid', dat is het motto waarop we ons in de Centrale Missionaire Commissie (CMC) verbonden hebben. Nu mensen minder vanzelfsprekend meedoen in de kerk is het zaak hen op verschillende manieren aan te spreken. De CMC heeft daar beproefde activiteiten als bijbeldoedagen, creaochtenden, concerten en evangelisatiekraam op de markt voor en bedenkt ook telkens nieuwe activiteiten (bijvoorbeeld kerstwandeling, kliederkerk). Voor de activiteiten in het kader van de Raad van Kerken wordt verwezen naar paragraaf 13.

Het IKOS-werk (godsdienstonderwijs op de openbare scholen) is al sinds jaar en dag een door de PKN-kerken in Krimpen gedragen stuk werk. Het laatste decennium is er een landelijke financiering voor het godsdienstonderwijs, maar daarvoor werd (vele decennia) het IKOS-werk deels gesubsidieerd door de gemeente Krimpen en voor ongeveer de helft door de gezamenlijke (nu PKN-) kerken. Ook in de fusie-akte staat het vermeld als één van de onderdelen die onder verantwoordelijkheid van de Algemene Kerkenraad wordt uitgevoerd.

12. Communicatie en besluitvorming

12.1. Overlegstructuur

Om onze doelstelling te realiseren (vereenvoudiging van onze organisatie, bundeling van krachten om alle aandacht te hebben voor het laten zien wat ons beweegt) is er open communicatie vanuit de Algemene Kerkenraad met gemeenteleden, de verschillende wijken en is er open overleg met de betrokken commissies. We willen geen nieuwe overlegstructuren optuigen, maar weten elkaar te vinden door korte lijnen tussen de betrokken mensen in de verschillende commissies, waar nodig komen we kort bij elkaar. Zo komen we met elkaar tot een juiste invulling van het beleid.

De wijze waarop de Algemene Kerkenraad zich verhoudt tot de wijkkerkenraden is beschreven in de zogenoemde Plaatselijke regeling. Er zijn de afgelopen periode vanuit wijkgemeenten signalen gekomen betreffende de verhouding tussen de wijkkerkenraden en de Algemene Kerkenraad, die aanleiding zijn tot nader beraad. Zijn de aangelegenheden die door de Algemene Kerkenraad worden behartigd goed beschreven? Is de samenstelling van de Algemene Kerkenraad en van andere organen nog steeds naar wens? Hoe verloopt de communicatie tussen de leden van de Algemene Kerkenraad en de (moderamina van de) wijkkerkenraden? Over welke aangelegenheden worden consultatierondes gehouden? Zijn de rollen ten aanzien van het beroepingswerk goed beschreven? Welke documenten zijn openbaar?

Deze en mogelijk andere aangelegenheden, zijn aanleiding tot een evaluatie van de Plaatselijke regeling. Er is een werkgroep geformeerd met als opdracht: de bestaande regeling, alsmede de toepassingspraktijk daarvan, te evalueren en zo nodig voorstellen te doen voor aanpassing. De

werkgroep zal de werkzaamheden aanvangen, wetend dat een landelijk format nog niet beschikbaar is. De voortgang en afronding van het werk zal daarvan mede afhankelijk zijn.

De Algemene Kerkenraad is zich bewust van het belang van de goede communicatie tussen de wijkkerkenraden en de Algemene Kerkenraad en speelt daarop, vooruitlopend op het bovenstaande, in: besluitenlijsten van vergaderingen van de Algemene Kerkenraad worden ter vergadering vastgesteld en daarna terstond verspreid, waar mogelijk wordt met personele unies de communicatie geoptimaliseerd, documenten worden ruim gedistribueerd. De vergaderstukken van de Algemene Kerkenraad zullen in het vervolg, tegelijk met de verzending aan de leden, naar de scriba's van de wijkkerkenraden worden verspreid.

Het in paragraaf 5 bedoelde overleg tussen/met de moderamina van de wijkkerkenraden zal, als neven doel, ook het versterken van de communicatie hebben.

Ambtsdragersdagen hebben hun nut in de afgelopen periode ruimschoots bewezen. De bestaande opzet zal worden voortgezet.

Voor zover rond het beroepingswerk de structuur en omvang van het geheel aan predikantsplaatsen aan de orde zou zijn, handelt de Algemene Kerkenraad conform haar verantwoordelijkheid zoals geformuleerd in de kerkorde en Plaatselijke Regeling.

Binnen kaders van besluiten tot het beroepen van predikanten in vacatures neemt het moderamen veelal de honneurs waar namens de Algemene Kerkenraad, dit in verband met het snel kunnen reageren in het vaak al krappe tijdschema van het beroepingswerk. Als wijkkerkenraden aangeven deze werkwijze niet te willen volgen, vervult de Algemene Kerkenraad deze taak in volledige samenstelling. Ook wordt advies ingewonnen over de juridische houdbaarheid van de mandaatsconstructie.

12.2. Media

Het Krimpens Kerkblad informeert mensen over het leven van onze Protestantse Gemeente. Ze laat zien wat ons in de Protestantse Gemeente beweegt aan geloof, versterkt het onderling meeleven en zorgt voor informatie over activiteiten. Ze streeft ernaar *up to date* te blijven, de uitgave te vereenvoudigen en niet alleen de eigen maar ook mensen aan de rand van onze gemeente aan te spreken. De redactie heeft in samenspraak met Algemene Kerkenraad hiervoor een plan ontwikkeld, dat ter consultatie aan de wijkkerkenraden is voorgelegd. Besluitvorming wordt in 2017 verwacht. Het missionaire pinksternummer van het kerkblad verdient apart vermelding.

In onze digitale informatiemaatschappij zijn media naast kerkblad en wijkbrieven belangrijk. De komende tijd wordt onderzocht hoe, als aanvulling op de bestaande communicatiemogelijkheden, facebookpagina's, twitter berichten en *whatsapp*groepen vanuit Protestantse Gemeente op elkaar afgestemd en wellicht verbonden kunnen worden. Ook wordt gekeken naar een nieuwe opzet van de website van de Protestantse Gemeente, die ook gekoppeld wordt aan het kerkblad.

13. Verwante activiteiten

Koren en muziekgroepen in en vanuit onze Protestantse Gemeente komen met regelmaat samen. Bij de gezamenlijke korennavonden rond het liedboek maken we met elkaar kennis. Om de samenwerking te stimuleren nodigen we koren in elkaars kerken uit. Ook wordt gekeken naar mogelijke samenwerking tussen organisten om uit te wisselen of voor elkaar in te vallen en/of roosters op elkaar af te stemmen. In de Raad van Kerken wordt samengewerkt met de Molukse kerken, de RK parochie St. Christoffel, de evangelische gemeente en de Vrijgemaakte kerk. De Raad van Kerken organiseert oecumenische activiteiten gericht op onderlinge ontmoeting tussen leden van kerken in Krimpen en treedt daarnaast naar buiten toe op als gezamenlijk gezicht van de kerk in organisaties als gevangenispastoraat en Lokale Omroep Krimpen. De laatste jaren ontwikkelt ze tal van missionaire activiteiten naar buiten toe om te laten zien wat ons beweegt, te denken valt aan kerkenpad voor scholieren, interessante gezamenlijke thema-avonden, het boekje leerhuizen en kringen, de

kerstwandeling, de nacht van gebed, concerten, het verspreiden van Meer+ en meedoen op de markt de Kracht van Krimpen. etc.

Meer dan voorheen is het belangrijk in het netwerk van het dorp aanwezig te zijn zodat mensen ons makkelijker tegen komen als ze op zoek zijn naar geloof of inspiratie. Daarom werken de CMC en Raad van Kerken samen met partners in het dorp als bibliotheek, Synerkri en Contour-de-Twern. Soms zijn er kwesties vanuit de samenleving als de komst van een aantal vluchtelingen of het kerkgebouw van Molukse gemeente die om snelle actie en afstemming vragen. Als Protestantse Gemeente dragen we graag ons steentje bij aan de samenleving. Dit gebeurt o.a. ook in het overleg tussen burgemeester en wethouders en predikanten van Krimpen.

14. Voorzieningen ten behoeve van de gemeente in haar geheel

Kerkdienstenroosters: het initiatief daarbij komt bij het ministerie van predikanten te liggen. Zij stellen met hulp van een ondersteuner en met inachtneming van vooraf vastgestelde randvoorwaarden een concept op. Dit wordt, onder verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraden vastgesteld. De Algemene Kerkenraad stelt de roosters in een coördinerende rol vast.

Collecteroosters: worden, onder verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraden, Krimpenbreed opgesteld. De Algemene Kerkenraad stelt de roosters in een coördinerende rol vast.

Wijkgrenzen en -namen: Het uitgevoerde onderzoek naar aanleiding van de discussie die is gevoerd over de vraag of het in 2015 genomen besluit inzake wijkgrenzen en -namen op formeel juiste wijze is genomen, zal worden gerapporteerd aan de Algemene Kerkenraad. Dit zal kunnen leiden tot een bevestigend of tot een ontkennend antwoord. In het eerste geval wordt de bestaande situatie voorshands gecontinueerd. Bij een ontkennend antwoord komt de vraag op tafel of het noodzakelijk is om een poging te doen om de besluitvorming alsnog te bekrachtigen, danwel toch te kiezen voor bestending van de bestaande situatie.

De aangelegenheid komt als gevolg van de maatregelen die ten aanzien van de kerkgebouwen worden genomen sowieso terug op de agenda van de Algemene Kerkenraad.

31 oktober-bijeenkomst: een jaarlijkse viering op 31 oktober vindt ook in de komende periode plaats. Eens per twee jaar wordt deze bijeenkomst gecombineerd met een korenavond.

15. Samenvatting

Dit beleidsplan is er op gericht de lijnen voor de komende periode uit te zetten en te komen tot een goed functionerende gemeente ook in de toekomst, waarbij de middelen passen bij de situatie, alsmede de besluitvorming over structuur en kerkgebouwen te vergemakkelijken.

Hoofdpijnen zijn:

- het 'vergezicht' als toetsingskader voor in de komende periode te nemen besluiten;
- het besluit om twee kerkgebouwen af te stoten: Wingerd en Rank;
- daarbij wordt, met het doel een lange periode van stabiliteit te bereiken, gekozen voor één ronde waarin twee kerkgebouwen worden afgestoten;
- een werkgroep in te stellen (na de vaststelling van het definitieve beleidsplan) om een arrangement voor het samen-gaan van drie wijkgemeenten in het Ark-gebouw voor te bereiden;
- het zoeken naar (tijdelijke) investeringsruimte die bij voorrang wordt ingezet bij de wijkgemeenten die bij het Ark-gebouw zijn betrokken, alsmede voor Krimpenbrede nieuwe initiatieven;
- aanpassing van de PKN-organisatie met als uitgangspunten eenvoud, bundelen van krachten (te concretiseren door evaluatie en verbetering van de Plaatselijke regeling) en vernieuwende missionaire initiatieven.

Uit de vaststelling van het beleidsplan vloeit voort de keuze voor het afstoten van twee kerkgebouwen. De procedur stappen die de effectuering van deze keuze mogelijk moeten maken volgen daarna.

16. Besluitvormings- en communicatietraject

Wat	Wanneer	Wie	
Bespreking en vaststelling tweede concept-beleidsplan in AK; vaststellen besluitvormings- én communicatietraject	9 maart 2017	Algemene Kerkenraad	√
Consultatieronde wijkkerkenraden en Colleges; wijkkerkenraden beleggen een gemeenteavond	Maart tot en met 15 mei 2017	Wijkkerkenraden en Colleges	√
Verwerking reacties uit consultatieronde	15 tot 20 mei 2017	Redacteur	√
Bespreking voorgenomen besluitvorming in Moderamen Algemene Kerkenraad Voorstel besluitvormings- én communicatietraject	29 mei 2017	Moderamen Algemene Kerkenraad	√
Besluitvorming Algemene Kerkenraad; vaststelling beleidsplan met beslissing; traject inrichten volgens de kerkorde; Vaststellen communicatieplan	21 juni 2017	Algemene Kerkenraad	√
Werkgroep inzake Ark-arrangement	(ongeveer) 15 augustus 2017 tot 16 november 2017	Werkgroep	
Bespreking rapportage werkgroep inzake Ark-arrangement	December 2017	Algemene Kerkenraad	
Consultatie wijkkerkenraden	Voor 1 maart 2018	Wijkkerkenraden	
Definitieve conclusies door Algemene Kerkenraad	Maart 2018	Algemene Kerkenraad	
Implementatie, waaronder vervolgstappen inzake het afstoten van kerkgebouwen; traject inrichten volgens de kerkorde; hierbij worden wederom samensprekingen georganiseerd.	2018 en verder	(Moderamen) Algemene Kerkenraad en College van Kerkrentmeesters	

Voorafgaande stukken:

- a. Beleidsplan 2013 – 2016 'Zicht op morgen'.
- b. Rapportage Gerrit Oosterwijk 28 maart 2014.
- c. Naar een levende en levensvatbare PKN Krimpen d.d. 11 juni 2014 (een nieuw perspectief) (Commissie Ad Hoc).
- d. Rapportage van de adviescommissie voor de Protestantse Gemeente te Krimpen aan den IJssel d.d. 25 augustus 2015 (Commissie Leertouwer).
- e. AK-besluit d.d. 16 september 2015 naar aanleiding van de rapportage van de adviescommissie voor de Protestantse Gemeente te Krimpen aan den IJssel.
- f. Communiqué naar aanleiding van AK-besluit.
- g. Matrix 2016 met informatie over de wijkgemeenten.
- h. Overzicht Kerkbalans 28 februari 2016 en 28 februari 2015.
- i. Uitdraai *Early Warning* Systeem 20-4-2016.
- j. Statistiek gemeenteleden.
- k. Interview 'Het huishoudboekje van de gemeente' in Krimpens Kerkblad d.d. 24 juni 2016 met Arie Ros en Hans van Lieburg.
- l. Kerk 2025; Waar een Woord is, is een weg.
- m. Eerste concept voor een beleidsplan 'Zicht op overmorgen' d.d. 14 september 2016.
- n. Reacties van wijkkerkenraden en colleges op het eerste concept.
- o. Idem op tweede concept.